

ЛЮДИНОЗНАВЧІ СТУДІЇ

Серія «Педагогіка», 7/39 (2018), 130–144

HUMAN STUDIES

Series of «Pedagogy», 7/39 (2018), 130–144

УДК 378.4.091(73)

КОЗОЛУП Марія – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов для природничих факультетів, Львівський національний університет імені Івана Франка, вул. Університетська, 1, Львів, 79000, Україна (forys_maria@yahoo.co.uk)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5892-6696>

ResearcherID: <http://www.researcherid.com/rid/E-7927-2018>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2313-2094.7/39.123557>

Бібліографічний опис статті: Козолуп, М. (2018). Система інтегрованої дисциплінарно-академічної комунікативної підготовки студентів в університетах США як педагогічна технологія. *Людинознавчі студії: зб. наук. праць ДДПУ імені Івана Франка. Серія «Педагогіка», 7/39, 130–144. doi: 10.24919/2313-2094.7/39.123557.*

Історія статті

Одержано: 1 березня 2018

Подано до редакції: 10 липня 2018

Прорецензовано: 18 квітень 2018

Доступ он-лайн: 12 вересня 2018

СИСТЕМА ІНТЕГРОВАНОЇ ДИСЦИПЛІНАРНО-АКАДЕМІЧНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ В УНІВЕРСИТЕТАХ США ЯК ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ

Анотація. У статті подано комплексну характеристику американської університетської системи інтегрованої дисциплінарно-академічної комунікативної підготовки студентів (ІДАКП), у тому числі розглянуто витoki та основні засади цієї системи комунікативної підготовки; розкрито технологічну природу системи ІДАКП, що є ієрархічною структурою, яка інтегрує низку навчальних і локальних технологій академічної комунікативної підготовки; представлено модель системи, яка включає концептуально-цільовий, організаційно-процесуальний і контрольо-результативний блоки компонентів.

Ключові слова: педагогічна технологія, педагогічна система інтегрованої дисциплінарно-академічної комунікативної підготовки студентів, міждисциплінарний, жанрово-базований, діяльнісний, компетентнісний підхід.

Постановка проблеми. Одним із найважливіших завдань підготовки фахівців, особливо майбутніх науковців, у наш час є формування їхньої готовності до власної професійної реалізації у глобальному науково-фаховому просторі. Як зазначають Л. Оршанський та С. Івах, попри певні кроки у напрямі модернізації національної освітньої системи, українські ЗВО ще недостатньо готові до інтернаціоналізації вищої освіти (Оршанський & Івах, 2017, с. 123). Причиною цього може бути неготовність студентів, аспірантів та молодих науковців до ефективної комунікації в академічному середовищі, адже у вишах України комунікативна підготовка студентів як рідною, так і іноземними мовами досі має доволі фрагментарний характер та часто відбувається поза контекстом фахової підготовки. Натомість у закладах вищої освіти США здійснюється системна поетапна академічна, дисциплінарна та фахова комунікативна підготовка студентів, яка реалізується з допомогою комплексу навчальних технологій у рамках системи інтегрованої дисциплінарно-академічної комунікативної підготовки студентів (ІДАКП).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розробка ефективних інтегрованих технологій комунікативної підготовки студентів є актуальною проблемою сучасної вітчизняної вищої освіти. В українській педагогічній літературі знаходимо численні праці, у яких досліджуються проблеми формування комунікативної компетентності майбутніх вчителів, а також професійної комунікативної підготовки майбутніх фахівців рідною мовою. У галузі методики викладання іноземних мов слід відзначити вагому працю Н. Микитенко, присвячену технологіям формування іншомовної професійної компетентності майбутніх фахівців природничих спеціальностей (Микитенко, 2011). У царині вітчизняної лінгвістики Т. Яхонтовою здійснено фундаментальне дослідження жанрів науково-академічної комунікації (Яхонтова, 2009), однак розробці методик та технологій навчання студентів усної і письмової академічної комунікації приділено недостатню увагу. Проведене у 2016 р. комплексне дослідження сучасних традицій та практик академічного письма в університетах Європи в рамках проекту COST Action IS0703, виявило, що до програм підготовки майбутніх фахівців у вишах України не включено таких дисциплін, як академічне письмо, та що внаслідок відсутності відпрацьованих методик академічної комунікативної підготовки, студентам доводиться розвивати власні академічні комунікативні навички шляхом імітації зразків текстів відповідних дисциплінарно-наукових жанрів (Kruse, Chitez, Rodriguez, & Castello, 2016, с. 269). Отже, проблема підготовки українських студентів до комунікації в науково-академічному середовищі є гострою та вимагає швидкого розв'язання. Вивчення ефективних технологій такої підготовки, що сьогодні реалізуються у прогресивних системах вищої освіти, зокрема в американській, може

прискорити процес створення дієвих вітчизняних моделей навчання, адаптованих до умов українських ЗВО.

Мета цієї статті – дати комплексну характеристику американської університетської системи інтегрованої дисциплінарно-академічної комунікативної підготовки студентів. Відповідно до мети, **завдання** дослідження полягають у тому щоб: 1) розглянути витoki інтегрованої міждисциплінарної системи комунікативної підготовки; 2) розкрити технологічну природу системи ІДАКП; 3) створити модель цієї системи та простежити динамічну взаємодію її елементів.

Виклад основного матеріалу

1. Формування педагогічної системи ІДАКП у вищій освіті США.

Чинна сьогодні комплексна міждисциплінарна система академічної комунікативної підготовки студентів розвивалася на тлі складних соціальних, науково-філософських та освітніх процесів, що визначали розвиток американського університету в другій половині ХХ ст. Формування цієї системи у вищій освіті США розпочалося на початку 70-х рр. минулого століття з появою перших міждисциплінарних програм з академічного письма внаслідок дії комплексу чинників різної природи. Саме в цей період визріли сприятливі умови для трансформацій у галузі академічної комунікативної підготовки (АКП) майбутніх фахівців, які стали результатом значного поступу в теоретико-методологічних дослідженнях природи і ролі академічної комунікації, з одного боку, та сукупності соціально-політичних обставин, що мали місце в американських університетах і в суспільстві загалом, з іншого.

Завдяки теоретичним дослідженням у галузі психології, педагогіки та антропології з кінця 60-х до середини 80-х рр. ХХ ст., що здійснювалися на хвилі «когнітивної революції» та ідей філософії конструктивізму як американськими, так і зарубіжними, переважно британськими, науковцями Дж. Бріттоном, Дж. Брунером, Д. Грейвсом, П. Елбовим, К. Макрорі, Дж. Моффетом та ін., кардинально змінилося трактування ролі академічної комунікації у підготовці фахівця. Зокрема, письмо, яке раніше відносили до базових механічних навичок, що лише засвідчують елементарний рівень грамотності, тепер набуло статусу одного з найважливіших видів навчальної діяльності, засобу організації знань та конструювання ментальної картини реальності. Відбулася також переоцінка уявлень про навчальне середовище та взаємовідносини між його учасниками: викладач – студент, студент – студент. Строга індустріально-дисциплінарна модель підготовки студентів шляхом прямої передачі їм знань від авторитетних викладачів уступала місце моделі соціально-фахового становлення особистості, базованої на принципах застосування мови в дії та творчого самовираження у спільнотах (навчальних групах), учасники яких разом конструювали знання. Вод-

ночас активні лінгвістичні студії фахових і дисциплінарних дискурсів, що мали місце у 80-х рр. ХХ ст., допомогли розкрити їхню природу та специфіку, збагнути шляхи засвоєння принципів дисциплінарної риторики студентами (дисциплінарної соціалізації) і водночас оцінити педагогічне значення оволодіння жанрами дисциплінарно-фахової комунікації для формування комплексу професійних компетентностей у майбутніх фахівців. Нарешті соціальні процеси, які відбувалися в американському суспільстві у 70-х рр., зокрема його демократизація, призвели до зростання числа студентів у американських вишах та розширення їх соціальної репрезентації, наслідком чого, зі свого боку, стало тимчасове зниження загального рівня грамотності студентів. Це викликало занепокоєння академічної еліти та гостро поставило питання про необхідність пошуку нових шляхів підвищення академічної, у тому числі комунікативної культури в університетах.

Ситуація, в якій опинилася вища освіта США в останні десятиліття ХХ ст., вимагала переосмислення підходів до ролі та місця академічної комунікації у програмах підготовки майбутніх фахівців. Ініціаторами реформ у сфері АКП, зокрема дисциплінарно-фахової АКП у американських університетах були викладачі-ентузіасти, переважно працівники кафедр англійської мови, які провадили курси АКП у рамках базової програми підготовки майбутніх бакалаврів, але не були задоволені навчальними здобутками студентів. Розуміючи, що для оволодіння принципами риторики дисциплінарних академічних спільнот необхідна тісна співпраця із представниками цих спільнот в особі викладачів профільних кафедр, прихильники ідеї інтегрованої комунікативної підготовки студентів намагалися залучити останніх до діалогу, виносячи питання про дисциплінарно-фахову АКП студентів на міждисциплінарний форум. Перші доволі хаотичні та спонтанні спроби викладачів ЗВО створити комплексну міждисциплінарну структуру, що могла б забезпечити якісну комунікативну підготовку майбутніх фахівців, поступово набули чіткої спрямованості й переросли в рух, що охопив більшість коледжів та університетів країни (Russel, 2002, pp. 282–289).

2. Технологічна природа системи ІДАКП. Дослідження програм підготовки студентів, навчальних планів, програм навчальних дисциплін та іншої педагогічної документації американських університетів дає нам підставу констатувати, що, попри значну адміністративну та навчальну автономію закладів вищої освіти у США, сьогодні у них існує уніфікована *система інтегрованої дисциплінарно-академічної комунікативної підготовки*, що реалізується у міждисциплінарних програмах *Communication across the curriculum program (CAC)*, *Writing across the curriculum program (WAC)*, *Programs in writing and Rhetoric* тощо.

Визначення «педагогічної технології» С. Сисоєвої як «створеної адекватно до потреб і можливостей особистості і суспільства теоретично обґрунтованої навчально-виховної системи соціалізації, особистісного і професійного розвитку і саморозвитку, яка внаслідок упорядкованих професійних дій педагога при оптимальності ресурсів і зусиль всіх учасників освітнього процесу, гарантовано забезпечує ефективну реалізацію свідомо визначеної освітньої мети та можливість відтворення процесу на рівні, який відповідає рівню педагогічної майстерності педагога» (Сисоєва, 1999–2000–2001, с. 79), дає підстави вважати систему ІДАКП педагогічною технологією, адже їй властиві усі ознаки технологічності, а саме: а) *концептуальність* (наявність філософського, психологічного, дидактичного та соціально-педагогічного обґрунтування освітніх цілей); б) *системність*; в) *логічність*, *цілісність* та взаємозв'язок усіх елементів системи; г) *керованість* (можливість цілепокладання, проектування процесу навчання, поетапної діагностики, варіювання методами та засобами навчання і корекції знань та вмінь); д) *відтворюваність*; е) *єдність змістової та процесуальної частин*, їх взаємозумовленість; є) *ефективність*.

Дослідниця Т. Назарова розробила модель, яка відображає систему ієрархічних взаємозв'язків понять «технологія» у педагогіці, згідно з якою «педагогічна технологія» є категорією вищого порядку, яка інтегрує у собі «начальні (дидактичні) технології», «виховні технології» та «технології управління» (Назарова, 1997, с. 22). Система ІДАКП є складною ієрархічно-організованою структурою, що інтегрує комплекс навчальних технологій АКП, які застосовуються на різних етапах підготовки бакалаврів, технологію підготовки консультантів з навчання академічної комунікації та технологію самоуправління системи. Найнижчий щабель в ієрархії технологій у рамках цієї системи займають локальні, тобто технології окремих видів діяльності, що ведуть до розв'язання конкретних дидактичних завдань, зокрема, технологія навчання письма як процесу, технологія жанрового аналізу та технологія польових досліджень.

Водночас система ІДАКП відповідає характеристикам *педагогічної системи* як впорядкованої множини взаємопов'язаних елементів, об'єднаних спільною метою функціонування та єдності управління, що виступають у взаємодії із середовищем як цілісне явище. В. Бондаренко, М. Ланских та Ю. Бондаренко вважають, що педагогічна технологія, яка «характеризує цілісний освітній процес у певному регіоні, навчальному закладі, або на певному етапі освіти», є синонімічною до педагогічної системи, оскільки «до неї включено сукупність цілей, змісту, засобів та методів навчання, а також алгоритм діяльності суб'єктів та об'єктів процесу» (В. Бондаренко, Ланских, & Ю. Бондаренко, 2011, с. 25). Таким

чином американська педагогічна система ІДАКП є цілісним комплексом упорядкованих структурно-функціональних елементів, які, взаємодіючи, забезпечують досягнення головної мети – формування інтегрованої фахово-академічної комунікативної компетентності майбутніх фахівців.

3. Характеристика компонентів американської університетської педагогічної системи ІДАКП. Здійснений нами аналіз структури і механізмів функціонування педагогічної системи ІДАКП з урахуванням її технологічного характеру дав змогу побудувати її модель (рис. 1), яка містить три основні блоки компонентів: *концептуально-цільовий, організаційно-процесуальний та контрольньо-результативний*. Розглянемо їх детальніше.

Концептуально-цільовий блок складають *цільовий та концептуальний* компоненти. Перший передбачає *мету і завдання* педагогічної системи ІДАКП, а другий відображає *наукові підходи та принципи* академічної комунікативної підготовки. Мета, яку втілює у життя педагогічна система ІДАКП, спрямована на формування академічної комунікативної компетентності майбутніх фахівців як інтегральної частини їхнього професійного становлення.

Саме тому ця система забезпечує консолідацію сил численних підрозділів ЗВО для здійснення комплексної комунікативної підготовки впродовж усього періоду перебування студента в університеті. Виходячи із мети, провідними завданнями ІДАКП є: а) забезпечувати неперервний комунікативний досвід студентів у різних академічних ситуаціях як аспект їх професійного становлення; б) сприяти підвищенню загального інтелектуального рівня студентів, використовуючи мовлення як засіб навчання; в) плекати міждисциплінарну академічну культуру, в якій комунікація посідає належне місце; г) об'єднувати викладачів різних дисциплін у загальноуніверситетську академічну спільноту, зацікавлену в дослідженні дисциплінарних дискурсів та передачі їх традицій наступним поколінням (*Statement on WAC Principles and Practices*, 2014, p. 2).

Досягненню мети та виконанню завдань, які ставить перед собою педагогічна система ІДАКП, сприяє застосування провідних наукових підходів – *міждисциплінарного, жанрово-базованого, діяльнісного та компетентнісного* – і реалізація низки педагогічних принципів: *системності й послідовності навчання, студентоцентризму, активності та творчої самостійності студентів, єдності навчальної, наукової і практичної діяльності, співпраці*.

Провідні цілі педагогічної системи ІДАКП реалізуються завдяки *міждисциплінарному підходу* до АКП студентів, який відводить їй центральне місце у системі підготовки фахівців, залучаючи до неї не лише викладачів мови і комунікації, але й представників усіх дисциплінарних

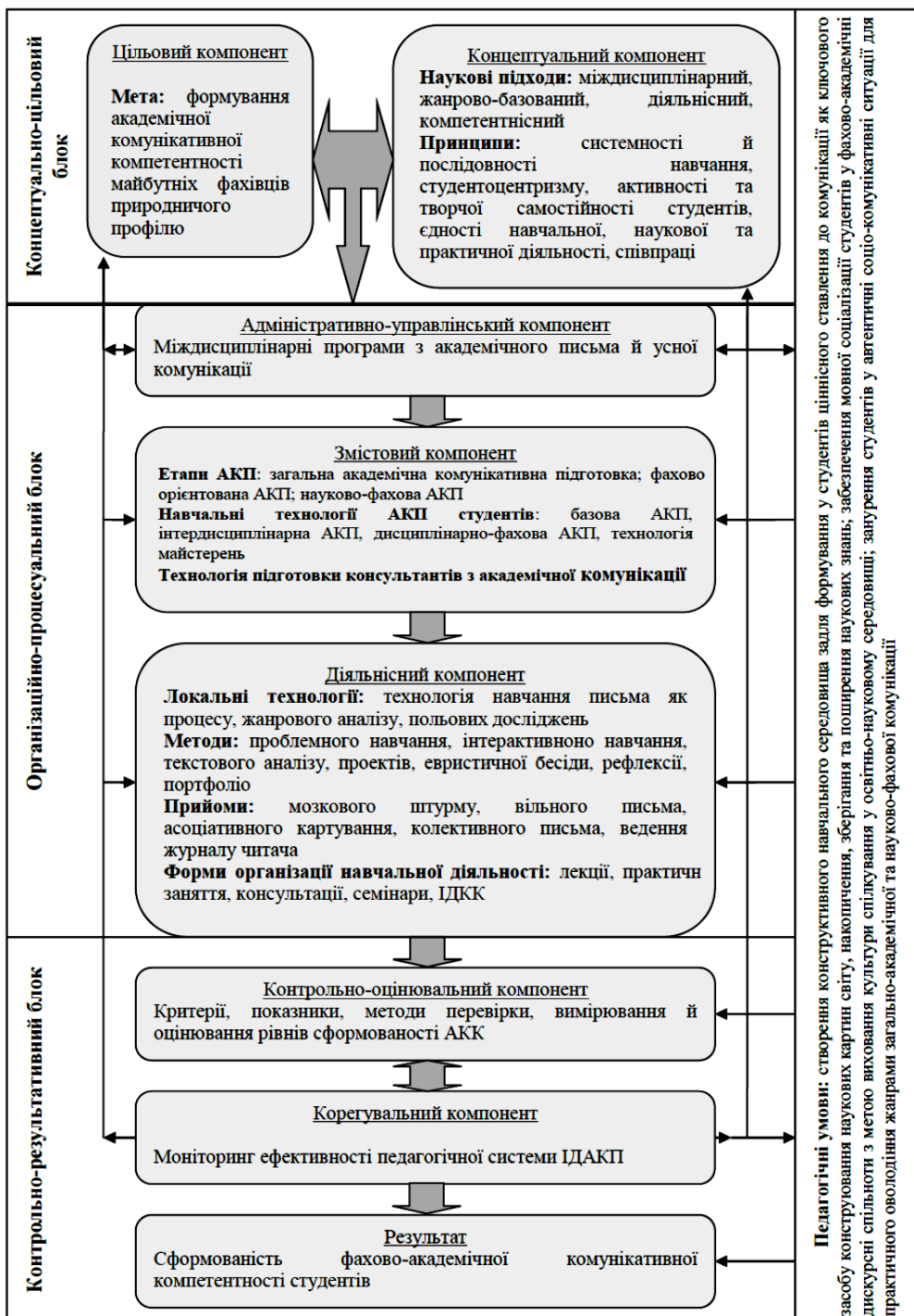

Рис. 1. Модель американської університетської педагогічної системи інтегрованої дисциплінарно-академічної комунікативної підготовки

спільнот університету. Як вважає Г. Джейкобс, міждисциплінарний підхід передбачає таку інтерпретацію знань та проектування навчальних технологій, при яких використовуються методологічні засади і метамо-ви двох або більше дисциплін для різностороннього вивчення однієї центральної теми, розв'язання проблеми або здобуття певного досвіду (Jacobs, 1989, pp. 7–8).

Особливо ефективними для формування комплексу професійних компетентностей майбутніх фахівців є інтегровані курси дисциплін теоретичного характеру з домінуючим знаннєвим компонентом (*content-based*) та дисциплін, спрямованих на розвиток практичних умінь і навичок (*skill-based*). Прикладом цього може слугувати інтеграція курсів академічного письма або риторики з різноманітними фахово-орієнтованими дисциплінами. В основі педагогічних практик, що поєднують комунікативні курси із дисциплінарними, лежить конструктивістська теорія про провідну роль мови і мовлення у процесі побудови картин світу людиною, яка знайшла свою практичну реалізацію у принципі «навчання за допомогою мовлення» (*learning through language*), втіленому на ґрунті вищої освіти США у педагогічній системі ІДАКП (Козолуп, 2014b, с. 60–61).

Жанрово-базований підхід (ЖБП) до АКП розглядає процеси комунікації, особливо дисциплінарно-фахової, у контексті відповідних мовленнєвих жанрів. ЖБП пропонує навчання жанрів як риторичних стратегій, трактуючи їх процесами, соціокультурними знаряддями та ресурсами, що виконують подвійну функцію – «локусів» матеріальної взаємодії комунікантів і засобів інтерпретації та впорядкування таких взаємодій. Оволодіння дисциплінарними жанрами забезпечує доступ до науково-фахових спільнот, відкриває шляхи наукового пізнання та ефективного функціонування у відповідних дисциплінарних культурах (Bawarshi & Reiff, 2010, pp. 208–209). ЖБП широко застосовується у навчальних технологіях АКП в американських університетах та реалізується у низці локальних навчальних технологій (напр., у технологіях жанрового аналізу та польових досліджень), адаптованих до відповідних інституційних контекстів. З його допомогою в ІДАКП ефективно розв'язуються освітні завдання в різноманітних педагогічних контекстах, зокрема при а) іншомовній підготовці майбутніх фахівців, б) навчанні основ академічного письма для першокурсників, в) навчанні дисциплінарної комунікації у рамках інтегрованих дисциплінарно-комунікативних курсів на старших роках навчання на рівні бакалаврату, г) навчанні фахового наукового письма студентів 2-го і 3-го рівнів університетської підготовки (Козолуп, 2014а, с. 101–102).

Діяльнісний підхід до навчання бере свої витоки із прогресивної педагогіки Дж. Дьюї, який наголошував на активній ролі учня у процесі

засвоєння знань і формування умінь через безпосередню участь в усвідомленій, цілеспрямованій, соціально доцільній діяльності. Сучасний варіант діяльнісного підходу – *когнітивно-діяльнісний підхід* (КДП) розвинувся на ґрунті теорії ситуативного навчання Ж. Лаве та Е. Венґе (*situated learning theory*) (Lave & Wegner, 2003), згідно з якою знання, уміння і навички найбільш ефективно засвоюються в автентичних контекстах, тобто в ситуаціях, що підкреслюють їх релевантність. Соціальна взаємодія та співпраця учасників навчального процесу – необхідні передумови ситуативного навчання, адже завдяки їм індивіди залучаються до діяльнісних спільнот (*communities of practice*). У міру того, як початківець просувається від периферії до центру спільноти у процесі так званої «допустимої периферійної участі» (*legitimate peripheral participation*), він усе активніше залучається до культури цієї спільноти, поступово перетворюючись з новачка на експерта (Lave & Wegner, 2003, pp. 28–29). КДП широко застосовується у підготовці майбутніх фахівців в університетах США. Його принципи студентоцентризму, ситуативного навчання, колаборативізму, екстерналізації когнітивних процесів пізнання, рефлексії тощо лягли в основу низки навчальних методик, зокрема вони активно втілюються у групі методів індуктивного навчання, таких як проблемне навчання, метод проектів, кейс-метод, метод відкриттів та ін. У межах педагогічної системи ІДАКП когнітивно-діяльнісний підхід реалізується передусім у локальній технології навчання письма як процесу. У поєднанні з міждисциплінарним та жанрово-базованим підходом КДП успішно застосовується на вищих етапах АКП студентів, забезпечуючи ефективне формування у них загальнонаукових і спеціально-професійних комунікативних компетентностей.

Компетентнісний підхід спрямований на формування *академічної комунікативної компетентності* (АКК) студента, яку ми визначаємо як інтегральну якість особистості учасника академічної дискурсної спільноти, з допомогою якої він може провадити ефективну навчальну, науково-дослідницьку та науково-професійну діяльність, здійснювати обмін інформацією, думками, судженнями та міркуваннями з іншими членами академічного середовища, виконувати відповідні ролі і функції у цьому середовищі (Козолуп, 2017, с. 7). АКК інтегрує компоненти ключових, галузевих та спеціально-предметних компетентностей, що включають: навчальну, дослідницьку, інформаційну, рефлексійну, мовну, мовленнєву, дискурсивну (риторичну), соціокультурну та стратегічну компетенції. У рамках педагогічної системи ІДАКП компетентнісний підхід є провідним до формування змісту навчання; найповніше він реалізується у цільовому та результативному компонентах системи, а також у змісті її складових навчальних технологій.

Ефективному функціонуванню педагогічної системи ІДАКП сприяє виконання низки *педагогічних умов*, які забезпечують формування фахово-академічної комунікативної компетентності у майбутніх фахівців завдяки:

1) створенню конструктивного навчального середовища задля формування у студентів ціннісного ставлення до комунікації як ключового засобу конструювання наукових картин світу, накопичення, зберігання та поширення наукових знань через розкриття перед студентами когнітивного потенціалу комунікації як інструмента навчання і пізнання;

2) забезпеченню мовної соціалізації студентів у фахово-академічній дискурсній спільноті з метою виховання культури спілкування в освітньо-науковому середовищі шляхом приведення студентів у безпосередній контакт із діяльними спільнотами за напрямом їхньої спеціалізації;

3) зануренню студентів у автентичні соціо-комунікативні ситуації для практичного оволодіння жанрами загальноакадемічної та науково-фахової комунікації через виконання реальних науково-дослідницьких проектів у дисциплінарно-фаховому контексті.

Організаційно-процесуальний блок педагогічної системи ІДАКП включає *адміністративно-управлінський, змістовий та діяльнісний* компоненти. Перший функціонує за рахунок міждисциплінарних програм з академічного письма й усної комунікації; другий втілюється у навчальних технологіях АКП студентів, які послідовно реалізуються на різних етапах комунікативної підготовки (загальної АКП, інтердисциплінарної АКП, дисциплінарно-фахової АКП, майстерень), та у технології підготовки консультантів з академічної комунікації. Діяльнісний компонент представлений у низці локальних технологій (навчання письма як процесу, жанрового аналізу, польових досліджень) та реалізується за допомогою низки методів, прийомів і технік навчання. Форми організації навчальної діяльності студентів, зокрема практичні заняття, консультації, семінари, інтегровані дисциплінарно-комунікативні курси, також є складовими діяльнісного компонента організаційно-процесуального блоку.

Контрольно-результативний блок у системі ІДАКП складають *контрольно-оцінювальний, коригувальний та результативний* компоненти. Контрольно-оцінювальний компонент формується із системи критеріїв та методів перевірки, вимірювання й оцінювання навчальних здобутків студентів у процесі їх АКП та передбачає аналіз сформованості фахово-академічної комунікативної компетентності майбутніх фахівців природничого профілю. Коригувальний компонент включає систему засобів моніторингу за ефективністю функціонування педагогічної системи ІДАКП та її складових навчальних технологій. Результат ефективності педагогічної системи ІДАКП проявляється у готовності студентів до професійного функціонування у науково-фаховому середовищі.

Ідея інтегрованої міждисциплінарної комунікативної підготовки міцно вкоренилася у США та поширилася за їх межі. Ще у 1981 р. виникла перша Національна мережа з координації міждисциплінарних програм з академічного письма (*National Network of WAC Programs*); а у 2005 р. вона набула міжнародного статусу (*International Network of WAC Programs*). Нині існує ціла низка міжнародних ініціатив та об'єднань, діяльність яких скерована на розв'язання різноманітних проблем навчання дисциплінарно-академічної комунікації, серед них: Європейська асоціація викладачів академічного письма (*European Association of Teachers of Academic Writing, EATAW*), Міжнародна асоціація центрів наукового письма (*International Writing Centers Association, IWCA*), Міжнародна асоціація з усної комунікації (*International Speech Communication Association, ISCA*) тощо. Усе це свідчить про те, що педагогічна система ІДАКП – ефективна та за відповідної адаптації може функціонувати у різноманітних освітніх середовищах поза межами США.

Висновки. У більшості університетів США сьогодні домінує система ІДАКП, що сформувалася наприкінці ХХ ст., і становить ієрархічно організовану педагогічну технологію, яка включає концептуально-цільовий, організаційно-процесуальний і контрольний-результативний блоки компонентів та інтегрує низку навчальних технологій нижчого порядку. Злагоджена взаємодія елементів системи забезпечує якісну неперервну академічно-фахову комунікативну підготовку студентів на усіх етапах університетської освіти.

Перспективи подальших досліджень. Різноманітні аспекти реалізації навчальних технологій-складових системи ІДАКП заслуговують більш детального розгляду і будуть висвітлені у наших наступних працях.

Література

- Бондаренко, В.В., Ланских, М.В., & Бондаренко, Ю.В.** (2011). *Современные педагогические технологии как объективная потребность*. Харьков: ХНАДУ, 146 с.
- Козолуп, М.С.** (2014а). Застосування жанрово-базованого підходу до академічної комунікативної підготовки студентів природничих спеціальностей в університетах США. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*, 49, 97–103.
- Козолуп, М.С.** (2014б). Міждисциплінарний підхід до формування академічної комунікативної компетенції у студентів природничих спеціальностей в університетах США. *Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія «Педагогіка. Соціальна робота»*, 30, 60–63.
- Козолуп, М.С.** (2017). *Технології підготовки майбутніх фахівців природничих спеціальностей до академічної комунікації в університетах США*. (Автореф. дис. канд. пед. наук). Тернопіль, 20 с.

- Микитенко, Н.О.** (2011). *Технологія формування іншомовної професійної компетентності майбутніх фахівців природничого профілю*. Тернопіль: ТНПУ, 411 с.
- Назарова, Т.С.** (1997). Педагогические технологии – новый этап эволюции? *Педагогика*, 3, 20–27.
- Оршанський, Л., & Івах, С.** (2017). Проблеми та напрями модернізації вітчизняної вищої освіти. *Людинознавчі студії. Серія «Педагогіка»*, 5/37, 119–128. doi: [10.24919/2313-2094.5/37.102617](https://doi.org/10.24919/2313-2094.5/37.102617).
- Сисосва, С.** (1999–2001). Педагогічні технології і професійний розвиток особистості. *Prace Naukowe. Pedagogika*, 8–10, 741–754. Взято 7 лютого 2018 з <http://bazhum.muzhp.pl/czasopismo/341/?idvol=7420>.
- Яхонтова, Т.В.** (2009). *Лінгвістична генетика наукової комунікації*. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 420 с.
- Bawarshi, A.S., & Reiff, M.J.** (2010). *Genre: an introduction to history, theory, research and pedagogy*. West Lafayette, Indiana: Parlor Press LLC, 263 p.
- Jacobs, H.H.** (1989). The Growing Need for Interdisciplinary Curriculum Content. In H.H. Jacobs (Ed.), *Interdisciplinary curriculum: Design and implementation* (pp. 1–12). Alexandria, VA: ASDC.
- Kruse, O., Chitez, M., Rodriguez, B., & Castello, M.** (Eds.). (2016). *Exploring European Writing Cultures. Country Reports on Genres, Writing Practices and Languages Used in European Higher Education*. Winterthur: ZHAW Zurcher Hochschule fur Angewandte Wissenschaften, 290 p. doi: [10.21256/zhaw-1056](https://doi.org/10.21256/zhaw-1056).
- Lave, J., & Wenger, E.** (2003). *Situated learning: Legitimate peripheral participation*. New York: Cambridge University Press, 142 p.
- Russell, D.R.** (2002). *Writing in the Academic Disciplines: A Curricular History*. Carbondale, IL: Southern Illinois University Press, 428 p.
- Statement on WAC Principles and Practices.* (2014). Retrieved February 10, 2018, from <http://wac.colostate.edu/principles/statement.pdf>.

References

- Bondarenko, V.V., Lanskih, M.V., & Bondarenko, Iu.V.** (2011). *Sovremennye pedagogicheskie tekhnologii kak obektivnaia potrebnost [Modern pedagogical technologies as an objective necessity]*. Kharkov: KhNADU [in Russian].
- Kozolup, M.S.** (2014a). Zastosuvannia zhanrovo-bazovanoho pidkhodu do akademichnoi komunikativnoi pidhotovky studentiv pryrodnychkykh spetsialnostei v universytetakh SShA [Applying genre-based approach to academic communication teaching to science majors at the US universities]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.P. Drahomanova. Serii 5. Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy – Naukovyi Chasopys National Pedagogical Dragomanov University. Series 5. Pedagogical science: reality and perspectives*, 49, 97–103 [in Ukrainian].
- Kozolup, M.S.** (2014b). Mizhdystyplinarnyi pidkhid do formuvannia akademichnoi komunikativnoi kompetentsii u studentiv pryrodnychkykh spetsialnostei v universytetakh SShA [Interdisciplinary approach to the development of academic communicative competency in science majors at the US universities]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu: Serii «Pedaho-*

- hika. Sotsialna robota» – Scientific Herald of Uzhhorod National University: Series «Pedagogy. Social Work», 30, 60–63 [in Ukrainian].*
- Kozolup, M.S.** (2017). *Tekhnologii pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv pryrodnychkykh spetsialnostei do akademichnoi komunikatsii v universytetakh SSHA [Educational technologies of science majors preparation for academic communication in the universities of the United States]*. (Extended abstract of candidate's thesis). Ternopil [in Ukrainian].
- Mykytenko, N.O.** (2011). *Tekhnolohiia formuvannia inshomovnoi profesiinoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv pryrodnychoho profilu [Technology of foreign language professional competency development in science majors]*. Ternopil: TNPU [in Ukrainian].
- Nazarova, T.S.** (1997). Pedagogicheskie tekhnologii – novyi etap evoliutcii? [Pedagogical technologies – a new stage of evolution?]. *Pedagogika – Pedagogika*, 3, 20–27 [in Russian].
- Orshanskyi, L., & Ivakh, S.** (2017). Problemy ta napriamy modernizatsii vitchyznianoï vyshchoi osvity [Problems and directions of the national higher education modernization]. *Liudynoznavchi studii. Seriiia «Pedahohika» – Human Studies. Series of Pedagogy*, 5/37, 119–128. doi: [10.24919/2313-2094.5/37.102617](https://doi.org/10.24919/2313-2094.5/37.102617) [in Ukrainian].
- Sysoieva, S.** (1999–2001). Pedahohichni tekhnolohii i profesiinyi rozvytok osobystosti [Pedagogical technologies and individual professional development]. *Prace Naukowe. Pedagogika – Scientific Works. Pedagogy*, 8–10, 741–754. Retrieved February 7, 2018, from <http://bazhum.muzhp.pl/czasopismo/341/?idvol=7420> [in Ukrainian].
- Yakhontova, T.V.** (2009). *Linhvystychna henolohiia naukovoï komunikatsii [Linguistic genre study of academic communication]*. Lviv: LNU imeni Ivana Franka [in Ukrainian].
- Bawarshi, A.S., & Reiff, M.J.** (2010). *Genre: an introduction to history, theory, research and pedagogy*. West Lafayette, Indiana: Parlor Press LLC [in English].
- Jacobs, H.H.** (1989). The Growing Need for Interdisciplinary Curriculum Content. In H.H. Jacobs (Ed.), *Interdisciplinary curriculum: Design and implementation* (pp. 1–12). Alexandria, VA: ASDC [in English].
- Kruse, O., Chitez, M., Rodriguez, B., & Castello, M.** (Eds.). (2016). *Exploring European Writing Cultures. Country Reports on Genres, Writing Practices and Languages Used in European Higher Education*. Winterthur: ZHAW Zurcher Hochschule für Angewandte Wissenschaften. doi: [10.21256/zhaw-1056](https://doi.org/10.21256/zhaw-1056) [in English].
- Lave, J., & Wenger, E.** (2003). *Situated learning: Legitimate peripheral participation*. New York: Cambridge University Press [in English].
- Russell, D.R.** (2002). *Writing in the Academic Disciplines: A Curricular History*. Carbondale, IL: Southern Illinois University Press [in English].
- Statement on WAC Principles and Practices.* (2014). Retrieved February 10, 2018, from <http://wac.colostate.edu/principles/statement.pdf> [in English].

KOZOLUP Mariya – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Foreign Languages for Faculty of Sciences Department, Lviv Ivan Franko National University, Universytetska str., 1, Lviv, 79000, Ukraine (forys_maria@yahoo.co.uk)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5892-6696>

ResearcherID: <http://www.researcherid.com/rid/E-7927-2018>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2313-2094.7/39.123557>

To cite this article: Kozolup, M. (2018). Systema intehrovanoi dystsyplinarno-akademichnoi komunikatyvnoi pidhotovky studentiv v universytetakh SShA yak pedahohichna tekhnolohiia [The integral cross-curricular system of academic communicative teaching at the USA universities as an educational technology]. *Liudynoznavchi studii. Seriiia «Pedahohika» – Human Studies. Series of «Pedagogy»*, 7/39, 130–144. doi: 10.24919/2313-2094.7/39.123557 [in Ukrainian].

Article history

Received: 1 March 2018

Accepted: 10 July 2018

Received in revised form: 18 April 2018

Available online: 12 September 2018

THE INTEGRAL CROSS-CURRICULAR SYSTEM OF ACADEMIC COMMUNICATIVE TEACHING AT THE USA UNIVERSITIES AS AN EDUCATIONAL TECHNOLOGY

Abstract. The paper aims at a complex study of American university system of academic and disciplinary-specific communicative education. Its objectives include: a) to trace the origins and foundations of the system; b) to analyze the structure of the system as an educational technology and present its model; c) to describe the main components of the system and their functional interrelations.

The modern American cross-curricular system of academic communicative teaching (CCSACT) is a complex educational and administrative structure implemented in most American colleges and universities through Communication/Writing across the Curriculum Programs (CAC/WAC); its main purpose being effective socialization of students into academic and disciplinary discourse communities through the acquisition of their language conventions (academic and disciplinary genres). The system that originated in the US higher education in early 70-ies of the XX century now comprises the following constituent components: conceptual, administrative, organizational, content, control, evaluative and corrective.

Constructivist theory about a two-fold role of communication in the educational process, particularly that of a learning tool and a means of socialization into communities of practice, is foundational to CCSACT philosophy. Its methodology rests upon four underlying approaches to teaching communication: interdisciplinary, activity-based, genre-based and competency-based ones. The interdisciplinary approach presupposes the involvement of discipli-

nary faculty as representatives of respective discourse communities into the process of communication teaching. According to the activity-based and genre-based approaches students master academic and disciplinary genres through their active use and meaningful interactions with experienced members of the respective communities in the context of disciplinary learning and research. The competency-based approach dominates communication programs goal setting and determines the ways and methods of student evaluation and assessment.

As an educational technology, CCSACT incorporates learning technologies of lower levels implemented through various writing and oral communication programs for undergraduate and graduate students as well as tutor and peer tutor development programs. The fact that cross-disciplinary system of academic communicative teaching has spread beyond higher education and crossed the national borders of the USA gaining popularity across the globe proves its high efficiency and adaptability to various educational environments.

Keywords: educational technology, cross-curricular system of academic communicative teaching, interdisciplinary, activity-based, genre-based, competency-based approach.

Acknowledgments. Sincere thanks to the head of the Department of Foreign Languages for Sciences of Lviv Ivan Franko National University, in particular, Prof. Natalya Mykytenko.

Funding. The author received no financial support for the research, authorship, and/or publication of this article.